

fogyatkozás és kezdetlegesség fordul elő. Tekintve, hogy különösen a magyar irodalmi oktatás — még a középiskola tervbe vett nagy reformjának elmaradása esetében is — mind nagyobb jelentőségre van hivatva jutni — a rá vonatkozó módszeres kérdések nyílt fölvetése és szellőztetése nem csak üdvös, hanem egyenesen sürgős feladat.

Wi.

A következő új kérdések érkeztek hozzánk:

11. kérdés. *Némely középiskolában felolvassák az év elején az iskola fegyelmi szabályait, másutt nem teszik; melyik szokás helyesebb?*

12. kérdés. *Miképen lehet arról rendszeresen intézkedni, hogy a tanulók házi feladatai ne torlódjanak össze egy napra?*

13. kérdés. *Kísérje-e a bizonyítványok (értéstitők) kiosztását magában véve — az évváró ünnepélyről persze nem szólva — még valami nevelő actus, mindnyájuknak vagy egyeseknek szóló buzditás, korholás vagy dicsérés stb. és miképen történjék az?*

14. kérdés. *Sok iskolában — középiskolában ép úgy, mint népiskolában — divik az ú. n. felügyelői vagy censori intézmény, az az egyes tanulókat megbíznak egész esztendőre vagy annak egyes szakaszaira társaiknak magaviselet vagy a feladatok dolgában való ellenőrzésével. Helyeselhető-e ez?*

15. kérdés. *Igazolható-e a középiskolákban közönségesen divó az a gyakorlat, hogy a fiatal kezdő tanárookra bizzák a legalsóbb osztályokat?*

Ajánljuk e kérdéseket olvasóink és munkatársaink figyelmébe.

BEKÜLDÖTT MŰVEK.

Milleniumi magyar történet. Az Athenæum részv. társulat kiadásában megjelenő milleniumi magyar történetnek 10—13. füzetei hagyták el a sajtót. A 10-ik füzetben véget ér *A vezérek kora* Marczalitól s kezdetét veszi *Magyarország a honfoglalás előtt* Fröhlich Róberttől és Kuzsinszky Bálinttól, mely a 11., 12. és 13. füzetben is folytatódik. A 12-ik füzetben kezdődik a honfoglalás előtti történet második könyve «Pannonia és Dácia», melynek szerzője Kuzsinszky Bálint. A római uralomnak története igen fontos, mert tájékoztat bennünket ama civilizáció felől, melyet itt a rómaiak létrehoztak. E füzetek is gazdagon vannak illusztrálva. A 10. füzet mellékletei: Dácia térképe Ptolomæus szerint s Anonymus krónikájának első lapja. A 11. füzetben: Than festménye Attila lakomája (réz fénynyomatban) s a demsusi torony. A 12-ikben: Áldozat Hadúrnak Feszty körképéről, Kelta ékszerek a magyar nemzeti múzeumban. A 13-ikban: A magyarok vándorlásának térképe. A római sereg átvonulása a Duna hajóhidján. Ezek a mellékleteken kívül a szöveget számos illusztratio díszíti, így a

római imperatorok képei, Trajánus diadaloszlopának összes csoportképei, melyek Pannonia és Dácia meghódítására vonatkoznak. — Egyes füzet ára 30 kr.

Az Athenacum Képes Irodalomtörténetéből, melyet Beöthy Zsolt szerkeszt, megjelent a 30-ik füzet három ívnyi terjedelemben. Három magas tanulmány van benne: Baráth Ferenczé Eötvösről, Gyulai Pálé Kemény Zsigmondról és Sebestyén Gyuláé (dr.) Népköltészetünkről. Ez utóbbi történeti fejlődésökben s egészen újszemponatok szerint tárgyalja a népköltészet termékeit, melyeknek maga is szorgalmas gyűjtője. A szöveget ezuttal is nagyszámú kép illusztrálja: A Karthauzi-lak, Eötvös svábhegyi nyaralója, arczképe és siremléke, Keménynek ifjú és férfikori arczképe, névaláírása, sírja, s egy régi bájoló imádság 1578-ból. Külön melléletekül: Vörösmarty «Hazafiak» cz. költeményének első fogalmazása s műveinek egykori illusztrációiból négy kép van csatolva. A befejezéséhez közeledő nagyfontosságú vállalat körülbelül 35 füzetben fog megjelenni, s füzetenkint 40 krért kapható. — Ugyanezen vállalatból vettük a harminczkettedik füzetet is, három íven négy nagyérdékű dolgozattal: *Sebestyén Gyula* befejezi «*A népköltészet és gyűjtői*» czimű, eredeti nyomokon járó tanulmányát. A 2-ik cikkben *Szász Károly*: «*Tompa Mihály*»-ról és költészetéről értekezik a költő és jóbarát meleg, tárgyilagos hangján. A harmadikban *Riedl Frigyes* «*Petőfiről*» értekezik finoman elemző kritikával. A 4-ik cikkben a szerkesztő *Beöthy Zsolt*: «*Arany Jánost*» méltatja. Itt még csak a bevezetés s a költő gyermekkora van, de már ebből is látható, hogy e tanulmány egyike lesz Beöthy legkitünőbb essayinek. A gazdag tartalom megfelelő gazdagon van illusztrálva, a szövegek képek közt: Erdélyi, Kriza, Henszlmann, Ipolyi, Tompa ifjú, férfi- és öregkori arczképei, Tompáné, Petőfi szülei, Petőfinek három legérdekesebb arczképe, egy napos fia a költő rajza szerint, Arany arczképe a Horovitz festménye után stb. Külön melléletekül: Bajzának «*A királyra*» cz. nevezetes költeményének és Eötvös budapesti ércszobrának hasonmásai vannak a füzethez adva. A befejezéséhez közeledő vállalatot a legmelegebben ajánljuk az irodalom minden barátjának.

Szájrul szájra. A magyarság szálló igéi. Gyűjtötte és magyarázza *Tóth Béla*, XVI. és 449 oldal. Ára diszes angol-kötésben 3 frt. E könyv a magyar művelt közönség ajkán élő közmondássá vált idézetek első kritikai gyűjteménye. Régóta érezzük az ilyenmű munka szükségét; ezért folytattunk a hasonló külföldi művekhez, különösen Büchmann *Geflügelte Worte* czimű könyvéhez. De ezekben magyar adat, sőt magyar vonatkozás alig van; a mi pedig mégis akad, csupa helytelenség. *Tóth Béla* ez érzékeny hiányt pótolta jelen nagy művével. Mintegy másfél ezer szálló ígét közül a magyar történet, a világtörténet, a magyar, görög, latin, olasz, spanyol, francia, angol, német stb. irodalom köréből, mindig a magyar szempontot tartva legfőbb céljának. A szerzőt munkájában a hazai tudós- és íróvilág számos kitünősége támogatta. E mű, a mellett, hogy mellőzhetetlenül szükséges segédkönyv, rendkívül érdekes, vonzó és mulattató olvasmány, mert minden lapján, új, meglepő, fontos históriai, irodalom- és nyelvtörténeti adatokat, hiteles anekdotákat és kuriózumokat lelünk. Az

igen bő név- és tárgymutatók lehetővé teszik, hogy az olvasó a könyvben azonnal megtalálja mindent, a mit keres.

Millenniumi történet. Az Athenæum r. társaság kiadásában megjelenő «A magyar nemzet története» című tíz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) tizenhatodik, tizenhetedik és tizennyolczadik füzete most bocsájtatott könyvpiacra. Ezekben a füzetekben *Kuzsinszky Bálint* folytatja a római korszakról szóló érdekes tanulmányát, a melylyel a hazai olvasó közönség előtt máris nagy figyelmet keltett. Ez a két füzet is tele van a római korszak emlékének szebbnél-szebb ábrázolásával. A 16-ik füzethez műmellékletül van hozzá csatolva *Magyarország térképe a római uralom idejében, Trajánus oszlopa Rómában*, pompás fénynyomatban; az erdélyi Sarmizegetuza helyén (Várhelyen) talált két római mozaikkép, fényes színekben van bemutatva. Ugyancsak e füzetekhez műmellékletül van csatolva Pannóniának 4 római korbeli Peutinger-féle térképe, mely eddig a magyar munkákból hiányzott. Egyes füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Verne Gyula összes munkáinak egyedül jogosított képes magyar kiadásából a 2., 3., 4. és 5. füzetet küldte be a Franklin-Társulat. A két füzet a «*Rejtelmes sziget*» folytatását közli Szász Károly fordításában s rendkívül gazdagon van illusztrálva. Az eredeti díszkiadás 27 művészi fametszete magyarázza bennük a regényes és megkapó események sorát. Ez új olcsó kiadás egy-egy füzetének ára 20 kr. bármely hazai könyvkereskedésben. Előfizetheti a vállalatra 1 frtjával 5 füzetre akár a Franklin-Társulatnál, akár a könyvárusoknál.

A Hevesnagykunsági ev. ref. egyházmegyei tanító-egylet 1894. évi jul. 14-én Mezőtúron tartott közgyűlésének jegyzőkönyve. Mezőtúr, 1895. 32 l. A közgyűlés több igen érdekes témát tárgyalt, így pl. *Kanyaró Mihály*: «A népoktatási intézeteknek a közoktatás többi tagozatával összefüggő reformálásáról» érkezett.

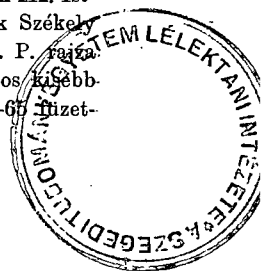
A görögországi tanulmányút. Irta *Keczer Géza*. Fehértemplom, 1894. (Különnyomat a gymnasiumi értesítőből.)

A magyar tanfőrszak és tanítónők czredéves albumából, melyet *Békésen Vaday József* szerkeszt, husz újabb fénynyomatu lapot vettünk 3-ik küldemény gyanánt.

A magyar mese- és mondavilágból, *Benedek Elek* nagyszabásu mesék-könyvéből megkaptuk a 23—24. füzeteket s ezzel a becses vállalat már megtette fele útját. Családoknak és iskoláknak egyaránt ajánljuk a tanuló-ságos mű megszerzését. Egy füzet ára 25 kr. Kapható az *Athenaeumnál*.

Az ékítményezés és színizlés kézikönyve. Irta *Asztalos József* tanár. Sümeg, 1894. 64. l. Ára 2 korona (!)

A Szalay-Baróti-féle Magyar Nemzet Történetéből a 10. füzetet vettük kézhez, melyben az Árpádházból való királyok kora folytatódik III. Istvántól II. Endréig. A füzetnek két műmelléklete van, az egyik *Székelv Bertalan* festménye után I. Endre koronázását, a másik *Geiger J. P.* rajza után *Szent László* harcát a kúnokkal ábrázolja. A szövegbe számos késszerű illusztráció van ékelve. A füzet ára 30 kr. Az egész munka 60—65 füzet-

ben lesz teljes. Megrendelések Lámpel R. Wodiáner F. és Fiai könyvkereskedésébe intézendők, Budapest, Andrásy-út 21.

Az Ungaria, magyar-román szemle, márcziusi (3-ik) füzete gazdag magyar tartalommal jelent meg. Közleményeinek czime: A románok eredete. — A vallás-unió kérdéséhez. — Román szók a magyarban. — Magyar szók a románban. — Sinkai György élete és munkái. — A preszkura. — Brankován monasztéria. — Jó éjt. — Dalok. — Szent András éjjele. — Saguna érsek levele Varga Katalin elfogatásáról. — Hunfalvi: Oláhok története. — A román nép hitvilágából. — Román találós mesék. — Román közmondások. — A miresesti leány. — «Dă cu Bánffy!» — Könyvészet. — Szerkesztői üzenetek. A román résznek szintén értékes a tartalma. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. — A folyóirat előfizetési összege egy évre 6 frt. A pénz dr. Moldován Gergely szerkesztőhöz küldendő be Kolozsvárra.

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1895. márczius hó 16-án.

Jelen vannak: dr. Hegedüs István másodelnök elnöklése alatt Badics Ferencz, Békefi Remig, Böngérfi János, Csengeri János, Demeczky Mihály, Erődy Béla, Gyomlay Gyula, György Aladár, Gyulay Béla, Heinrich Gusztáv, Heller Ágost, Hofer Ferencz, Homan Ottó, Kármán Mór, Klamarik János, Kozma Gyula, Kőrösi Sándor, Lederer Ábris, Málnay Mihály, Mauritz Rezső, Molnár István, Négyesy László, Radó Vilmos, Reif Manó, Spitko Lajos, Szatmáry György, Szedlacsek Lajos, Timár Béla, Váczy János, Volf György, Zichy Antal, Trájtler Károly, utóbbi mint jegyző s még számos vendég.

I. Elnök az ülést megnyitja. Első felolvasó *Kőrösi Sándor*, a ki: «*Olaszországi középiskolai reformmozgalmak*» cím alatt értekezik. A kérdéshez szolt *Erődy Béla*, ki e tekintetben szerzett saját tapasztalatait adta elő. A Társaság úgy a felolvasónak, valamint a felszólalónak érdekes fejtegetéseieért köszönetet szavazott.

II. A felolvasó széket *Csengeri János dr.* foglalja el. Előadásának tárgya: «*A görögpótló tanterv reformja.*» A felolvasás igen élénk eszmecserét keltett, melyben résztvettek: *Heinrich Gusztáv dr.*, *Csengeri János dr.*, *Kármán Mór*, *Spitko Lajos*, *Kőrösi Sándor*. Minthogy azonban a tárgyhöz még többen kívánnak hozzászólni, elnök az idő előrehaladottságára való tekintetből a kérdés tárgyalását a legközelebbi ülésre halasztotta.

III. A felolvasó ülést a rendes tagok zárt ülése követte, melyen a titkár bejelenti, hogy dr. Wagner Alajos, dr. Gyomlay Gyula r. és Kőrösi Sándor k. tagok 50—50 frtot ajánlottak fel a társaság céljaira a szokásos